

Scientific Journal

VIRTUS

#50, January, 2021
published since 2014

2021

ISSN 2410-4388 (Print)
ISSN 2415-3133 (Online)

Scientific Journal *Virtus*
Issue # 50, January, 2021
Published since 2014

*Recommended for publication by the Council of
NGO "Sobornist" (the proceedings No.5, January 29, 2021).*

Founder: Scientific public organization
"Sobornist" (Ukraine).

Publisher: Center of Modern Pedagogy "Learning
Without Borders" (Canada).

Partners:

- + Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine);
- + Lugansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (Ukraine);
- + Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine);
- + SE «Lugansk State Medical University» (Ukraine);
- + Consortium for Enhancement of Ukrainian Management Education (Ukraine);
- + Baku Islamic University (Azerbaijan);
- + University of Zielona Góra (Poland);
- + Center of Modern Pedagogy "Learning Without Borders" (Canada).

*Virtus: Scientific Journal / Editor-in-
Chief M.A. Zhurba - January # 50,
2021. - 201 p.*

Editor-in-Chief:

Zhurba M.A., Ph.D., professor, Head of the scientific public organization "Sobornist" (Ukraine).

Deputy Editor-in-Chief:

Kuzmichenko I.O., Ph.D., associate professor, Head of the Department of Humanities of SE «Lugansk State Medical University» (Ukraine);

Talishinski E.B., Ph.D., associate professor, Head of the Department of Public Disciplines of the Baku Islamic University (Azerbaijan);

Starichenko E.V., Head of Analytical Department of the scientific public organization "Sobornist" (Ukraine).

Mainhandling Editor:

Kravchenko Yu.V., Manager on international cooperation of the scientific public organization "Sobornist" (Ukraine).

Journal Indexing:

✓ **Google Scholar** is a freely accessible web search engine that indexes the full text or metadata of scholarly literature across an array of publishing formats and disciplines. The Google Scholar index includes most peer-reviewed online academic journals and books, conference papers, theses and dissertations, preprints, abstracts, technical reports, and other scholarly literature, including court opinions and patents.

✓ **Scientific Indexing Services (SIS) (USA)** is academic database which provides evaluation of prestigiousness of journals. The evaluation is carried out by considering the factors like paper originality, citation, editorial quality, and regularity & international presence.

✓ **Citefactor (USA)** is a service that provides access to quality controlled Open Access Journals. The Directory indexing of journal aims to be comprehensive and cover all open access scientific and scholarly journals that use an appropriate quality control system, and it will not be limited to particular languages or subject areas.

✓ **ResearchBib** is open access with high standard indexing database for researchers and publishers. Research Bible may freely index journals, research papers, call for papers, research position.

✓ **Scientific Journal Impact Factor (SJIFactor)** is an international, recognized platform for promoting scientific achievements, as well as supporting publishers and scientific communities interested in state-of-the art research activities in innovation and applied science areas.

Journal «Virtus» has been positively evaluated in the SJIF Journal Master List evaluation process. **SJIFactor = 5,883.**

✓ **Directory of Research Journal Indexing (DRJI)** is to increase the visibility and ease of use of open access scientific and scholarly journals thereby promoting their increased usage and impact. DRJI supply champion has access to global-renowned content in all discipline areas including magazine and journal articles. DRJI advocate, educate, and provide the central resource for indexing.

✓ **International Innovative Journal Impact Factor (IIJIF)** – academic database was organized with the aim of creating an open platform for scientific research around the world. IIJIF provides the necessary communication of scholars, editors, publishers and conference organizers, through its exclusive services: provides indexing of scientific journals (calculates the impact factor), forms a list of national/international conferences and journals.

✓ **InfoBase Index** is a comprehensive, multipurpose database covering scholarly literature from all over the world. InfoBase Index holds indexed records from active, authoritative journals. Most of the journal titles are peer-reviewed, with new journal titles being added to the collection regularly. **IBI Factor** for the journal 'Virtus' is **2.5.**

**Certificate of Mass Media Registration:
KB № 21060-10860P from 24.11.2014 p.**

Journal Editorial Staff Contact Information.
e-mail: virtustoday@gmail.com

website: <http://virtus.conference-ukraine.com.ua>

© Authors of the Articles, 2021.

© Scientific Journal «Virtus», 2021.

Середа І.В.
РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВИТИ
В УКРАЇНІ І СВІТІ 125

Умяров К.Т., Конькова Т.М.
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ
ІНВАНТІВ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТА НА ОСНОВІ СИТУАЦІЙНО-
КОНТЕКСТНОГО ПІДХОДУ 130

Філімонова Т.В.
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРАКТИВНОГО
НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ПОЧАТКОВОЇ ОСВИТИ 135

Хохлов А.С.
ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ПРАЦЯХ
НІМЕЦЬКИХ НАУКОВЦІВ 138

Шаповал С.І.
ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ 141

ФІЛОЛОГІЯ

Ажогіна Н.В.
COWS&OXEN&CATTLE&ANIMALS
ЯК ЛІНГВІСТИЧНІ КОНЦЕПТИ ФАУНІСТИКИ
СПЕКТИ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА 144

Фель Е.Л.
КОМИЧЕСКОЕ КАК ЛИТЕРАТУРОВЕДЧЕСКАЯ
ПРОБЛЕМА НА ПРИМЕРЕ РОМАНА Ж. ДЮТУРА
«СВЕЖЕЕ МАСЛО» 163

ІСТОРІЯ

Гетьманчук М.П.
КОЛАБОРАЦІОНІЗМ РАДЯНСЬКИХ ГРОМАДЯН
ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПРОЯВІВ В РОКИ
ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939–1945 РР.) 166

Дояр Л.В.
УКРАЇНСЬКИЙ ФРОНТ 1939 Р.:
ЦІНА ВОЗЗ'ЄДНАННЯ 173

Поливач М.А.
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АГРОНОМІЧНОЇ
ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ «МИТНИЦЯ» У 60-Х РР. ХХ СТ. 177

Шевченко В.М.
ЗАРОДЖЕННЯ ХАРКІВСЬКОЇ КРАЙОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ (1990 Р.) 179

ЕКОНОМІКА. СОЦІОЛОГІЯ

Ануфрієва О.Л.
AGILE-ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВИТИ 181

Бойко В.О., Бочарова Ю.Г.
ДОХОДНІСТЬ ТА РИЗИКОВІСТЬ «БЛАКИТНИХ
ФІШОК» УКРАЇНСЬКОГО ФОНДОВОГО РИНКУ 188

Шедяков В.Е.
ГЛОБАЛЬНІЕ ТРАНСФОРМАЦИИ
И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-
УПРАВЛЕНЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ 191

РЕЦЕНЗІЯ 1 197

РЕЦЕНЗІЯ 2 199

УДК 796:613.96

Шаповал С.І.,

ст. викладач кафедри загальноєкономічної підготовки Херсонського державного аграрно-економічного університету,
Fizkultura2018@ukr.net

Україна, м. Херсон

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ

У статті проаналізовані педагогічні умови формування культури здоров'я у процесі фізичного виховання підлітків, створення ціннісно-орієнтаційного простору здорового способу життя, загальних законів розвитку ставлення до здоров'я при організації педагогічного процесу.

Ключові слова: фізична культура, культура здоров'я, підлітки.

Постановка проблеми. Спосіб життя і сучасний стан здоров'я дітей та молоді є загрозою для майбутнього України. У 90% школярів діагностуються різні захворювання. Така ситуація становить реальну загрозу генофонду нації, безпеку України та пріоритетну проблему загальнодержавного значення, що потребує адекватного вирішення. Національні інтереси вимагають нагального прийняття ефективних заходів для вирішення соціально значущої проблеми запобігання захворюваності шляхом зміцнення здоров'я людей як вищої соціальної цінності, про що наголошується в Концепції загально державної цільової соціальної програми «Здоров'я нації» [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на існуючі наукові дослідження з формування культури здоров'я (Горашук В.П., 2004; Бацина О.Н., 2007; Гладощук О.Г., 2008; Мельник Ю.Б., 2010; Капранова В.Г., 2010; Турбачкіна О.В., 2012; Срулевич С.А., 2012), в практиці фізичного виховання загальноосвітніх закладів залишається не достатньо розробленим питання формування культури здоров'я сільських підлітків.

Мета – теоретично обґрунтувати роль фізичної культури у формуванні культури здоров'я сільських підлітків.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз, узагальнення даних науково-методичної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Фізична культура є частиною культури суспільства, в якій реалізуються процеси засвоєння і відтворення індивідом соціального досвіду. У міру становлення соціальних освітніх і виховних систем, фізична культура набула статусу основного чинника формування фізичних якостей, рухових умінь і навичок людини, а сфера фізичної культури в цьому статусі представлена як система суспільного життя, пов'язана з розвитком фізичних можливостей людського організму для досягнення фізичної досконалості.

Протягом тривалого часу фізична культура була, як сукупність досягнень суспільства у створенні і раціональному використанні спеціальних засобів, методів і умов спрямованого фізичного вдосконалення людини, а фізичне виховання – як процес навчання руховим діям і виховання властивих людині фізичних якостей, що гарантують гармонійний розвиток [3].

У відповідності з таким розумінням фізична культура повинна сприяти зміцненню здоров'я підростаючого покоління, однак існуюча система фізичного виховання не дозволяє ефективно вирішувати завдання фізичного і духовного вдосконалення учнівської молоді.

На даний час провідними науковцями [1] розроблена нова концепція фізичної культури, що пов'язує фізичну культуру людини з його тілесністю і виходить із того, що фізичний стан людини в результаті стихійних і організованих педагогічних впливів (у відповідності з соціальними ідеалами, нормами, зразками з використанням спеціально розроблених для цих цілей засобів) набуває статусу особистісних якостей індивіда, стає соціальною за своїм змістом, тобто культурною цінністю.

Концепцією передбачається, що фізичне виховання повинно бути спрямоване на формування не тільки життєво необхідних фізичних якостей, але і знань про свій організм, засоби й методи впливу на фізичний стан, збереження і зміцнення здоров'я, формування потреби в заняттях фізичними вправами, фізичному вдосконаленні і здоровому способі життя.

Відповідно до даної концепції основними елементами фізичної культури є культура здоров'я, рухова культура і культура статури. В якості основних показників особистісної фізичної культури виступають:

- ставлення людини до свого тіла як до цінності, ступінь вираження цього відношення;
- рівень знань про організм, фізичний стан, засоби й методи оздоровлення;
- засоби, що використовуються для підтримки здоров'я, хорошого фізичного стану та вміння щодо їх застосування;
- цінності здоров'я і свого тіла, у відповідність із суспільними ідеалами, нормами, зразками;
- прагнення надати допомогу іншим людям в діяльності з оздоровлення та фізичного вдосконалення і наявність для цього відповідних знань, умінь і навичок.

Трактування авторами концепції поняття «фізичне виховання» включає відповідні три підсистеми структури діяльності особистості; операціональної, ціннісно-мотиваційної та інформаційної і три взаємопов'язані компоненти; 1) навчання руховим діям і вдосконалення фізичних якостей; 2) виховання інтересів, потреб, ціннісних відносин і орієнтацій, пов'язаних з тілесністю людини, його фізичним і духовним вдосконаленням; 3) формування відповідних знань.

Згідно такому трактуванню фізичного виховання необхідне вдосконалення у всіх компонентах: отримання і поглиблення відповідних знань, формування ціннісних відносин, удосконалення не тільки рухових умінь і навичок, але й умінь і навичок, які проявляються людиною у відповідній поведінці, здоровому способі життя. Таким чином мова йде про перехід від інструментальної сис-

теми, яка орієнтована тільки на формування основних фізичних якостей та життєво необхідних рухових умінь і навичок, до гуманістично-орієнтованої системи, спрямованої, крім того, на отримання знань про свій організм, засобах зміцнення фізичного і духовного здоров'я, що формує потреби в здоровому способі життя і фізичному вдосконаленні.

Нова концепція фізичної культури пов'язана з осмисленням її ціннісного потенціалу, який складає інтелектуальні цінності, цінності рухового характеру, технологічні цінності, валеологічні цінності, мобілізаційні та інтенційні цінності.

Інтелектуальні цінності представлені знаннями про засоби і методи розвитку фізичного потенціалу людини, як основи його фізичної активності та здорового стилю життя. До цінностей рухового характеру відносяться кращі зразки моторної діяльності, особисті досягнення в рівнях фізичної підготовленості та освоєнні життєво важливих рухових умінь і навичок. Технологічними цінностями є методики оздоровчого та спортивного тренування.

До валеологічних цінностей фізичної культури відносяться, в першу чергу, отримані в результаті наукових досліджень знання про використання фізичних вправ і інших засобів фізичного виховання для повноцінного фізичного розвитку, оволодіння руховими вміннями та навичками, підвищення фізичної та функціональної підготовленості, психоемоційної стійкості, адаптаційного потенціалу, формування потреби в дбайливому ставленні до свого здоров'я, навички організації оздоровчої діяльності та ведення здорового способу життя.

Величезний освітній, виховний, ціннісний потенціал фізичної культури диктує необхідність використання не тільки уроків фізкультури, але й інших позаурочних форм, що припускають організацію ціннісно-орієнтованого простору здорового способу життя, як певного середовища або сфери діяльності, де культивуються цінності здоров'я. Створення такого простору як територіального, так і тимчасового досягається інтегративним впливом усіх форм фізичного виховання, серед яких особливе місце за обсягом, можливістю обліку особистісних потреб та інтересів, розвитком усіх компонентів культури здоров'я займають різні форми позакласної роботи (заняття в спортивних секціях, фізкультурно-масові заходи та спортивні змагання). Саме ці форми фізичного виховання представляють найбільші можливості для вирішення виховних завдань, серед яких головним є формування культури здоров'я.

Освітньо-виховна діяльність сільської школи повинна включати наступні компоненти:

- когнітивний (формування наукових знань про людину, засоби й методи зміцнення здоров'я, розвиток рефлексивних здібностей – самоаналізу, самопізнання, самооцінки);
- ціннісно-мотиваційний, який включає емоційно-чуттєву складову (надання допомоги у виборі особистісно-значущої системи цінностей, усвідомлення власних інтересів і потреб, формування особистісних мотивів фізкультурно-оздоровчої діяльності та ціннісного ставлення до здоров'я);

- діяльнісно-практичний (освоєння різноманітних способів фізкультурно-оздоровчої діяльності, умінь, навичок, здібностей, що дозволяють самостійно піклуватися про збереження та зміцнення як свого здоров'я, так і здоров'я інших людей, уміння планувати оздоровчу діяльність)

При такій організації фізкультурно-оздоровчої діяльності сільських школярів будуть розвиватися основні компоненти культури здоров'я; мотиваційно-ціннісний, когнітивний (пізнавальний), діяльнісно-практичний. Високий рівень розвитку цих компонентів за умови їх узгодженості (когерентності) означає реально-ціннісне ставлення до здоров'я, що набуває в цих умовах форму установки на здоровий спосіб життя, а за наявності реальних знань, практичних умінь і навичок – готовність до оздоровчої діяльності.

Для сільських підлітків молодшого віку форми організації, засоби та методи педагогічної діяльності можуть бути представлені вмістом спартанських педагогічних технологій духовного і фізичного вдосконалення, що включає засоби і методи підвищення фізичної та функціональної підготовленості в поєднанні з гуманістичною системою підготовки і проведення змагань, які сприяють розвитку фізичних, психічних, духовно-моральних, естетичних здібностей, прояву їх у різних областях творчої діяльності.

Висновки. Таким чином, педагогічними умовами формування культури здоров'я у процесі фізичного виховання сільських школярів є: створення ціннісно – орієнтаційного простору здорового способу життя; інтеграція форм основної навчальної діяльності та додаткової освіти; спрямованість фізичного виховання на формування потреби в здоров'ї і мотивів здорового способу життя; розширення змісту фізичного виховання за рахунок валеологічних знань, умінь і навичок, врахування вікових та гендерних відмінностей, а також загальних закономірностей розвитку ставлення до здоров'я при організації педагогічного процесу.

Література

1. Бальсевич В.К. *Физическая подготовка в системе воспитания культуры здорового образа жизни человека (методологический, экологический и организационный аспекты)* / В.К. Бальсевич // *Теория и практика физической культуры*. 2002. № 1. С.22-26.
2. Вікторія Маринич, Ірина Козут. *Підходи до реалізації освітньої політики з питань формування культури здоров'я учнівської молоді* / Вікторія Маринич, Ірина Козут // *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. – 2012. № 2. – 63-67 с.
3. Столяров В.И. *Социология физической культуры и спорта* / В.И. Столяров. – М.; Флинта; Наука, 2004. – 240 с.

References

1. Balsevych V.K. *Fyzicheskaia podgotovka v sisteme vospitaniia kul'tury zdorovogo obraza zhizni cheloveka (metodologicheskii, ekologicheskii i organizatsionnyi aspekty)* / V.K. Balsevych // *Teoriia i praktika fizycheskoi kul'tury*. 2002. № 1. S.22-26.
2. Viktoriia Marynych, Iryna Kohut. *Pidkhody do realizatsii osvitnoi polityky z pytan formuvannia kul'tury zdorovia uchniv'skoi molodi* / Viktoriia Marynych, Iryna Kohut // *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*. – 2012. № 2. – 63-67 s.
3. Stoliarov V.Y. *Sotsyologhiia fizycheskoi kul'tury y sporta* / V.Y. Stoliarov. – M.; Flynta; Nauka, 2004. – 240 s.